

Νέα δεδομένα, παλαιές υστερίες

Το Κυπριακό, η ελληνοκυπριακή προθυμία για λύση και οι συνήθεις επιφυλακτικοί

Δέκα χρόνια μετά την απόρριψη του σχεδίου Ανάν, η πρόσφατη απόφαση για την επανέναρξη συνομιλιών θέτει εκ νέου το Κυπριακό σε κινήση. Προηγήθηκε η υπογραφή ενός κοινού ανακοινωθέντος: ήταν το εκτενέστερο κείμενο που συνυπέγραψαν οι δύο πλευρές στα 50 χρόνια του προβλήματος και κατοχυρώνει σε πρωτοφανή βαθμό τις προσδοκίες της ελληνοκυπριακής πλευράς. Πρωτοφανής ήταν επίσης η επιδοκιμασία της διεθνούς κοινότητας, με αναφορές οι οποίες τόνιζαν τη στήριξη στη νομική υπόσταση

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΘΑΝΑΣΑ

της Κυπριακής Δημοκρατίας και την ανάγκη διατήρησης της συνέχειάς της κατά τη μετεξέλιξη σε ομοσπονδιακό κράτος. Τι έχει αλλάξει λοιπόν από το 2004, ώστε να είναι

κανείς σήμερα αισιόδοξος πως το Κυπριακό μπορεί να οδηγηθεί σε λύση; Πιστεύω ότι έχουν αλλάξει τέσσερα πράγματα:

1. Τα νέα γεωπολιτικά δεδομένα της περιοχής σχεδόν «απαιτούν» να πάψει η Κύπρος να αποτελεί απλώς νησίδα προσωρινής ηρεμίας, να μετεξελιχθεί σε χώρα διαρκούς ειρήνης και σταθερότητας. Αυτό θα της επιτρέψει να καταστεί ενεργειακό κέντρο και να αναλάβει διεθνή ρόλο που υπερβαίνει κατά πολύ το μέγεθός της.

2. Η στάση της ελληνοκυπριακής κοινότητας το 2004 καθορίστηκε εν πολλοίς από μια απορρομημένη απόδοχή του «ρίσκου» που εμπεριείχε η εγκατάλειψη ενός status quo το οποίο λειτουργούσε ομαλά στο νότιο μέρος του νησιού παράγοντας ευημερία. Το «σκάσιμο» της κυπριακής φούσκας δεν επιτρέπει πλέον ψευδαισθήσεις.

Δεν πρόκειται πλέον για εξώθηση των πλούσιων Ελληνοκυπρίων να μοιραστούν τον πλούτο τους με τους φτωχούς Τουρκοκυπρίους, αλλά για την κοινή ανάγκη δύο οιοειν χρεοκοπημένων να σταματήσουν τους καβγάδες και να αξιοποιήσουν από κοινού την κοινή τους κληρονομιά (και των υδρογονανθράκων).

3. Το ίδιο το περίγραμμα της λύσης που περιέχεται στο κοινό ανακοινωθέν φαίνεται ότι απαντά πειστικότερα στις ανάγκες και προσδοκίες των δύο κοινοτήτων. Οι ομολογουμένως πολύπλοκες πρόνοιες του σχεδίου Ανάν δίνουν τη θέση τους σε μια σαφή δομή: κεντρική κυβέρνηση με ισχυρές εξουσίες που περιορίζονται στον «σκληρό πυρήνα» της κρατικής υπόστασης και κυριαρχίας (κυρίως όσον αφορά τη διεθνή εκπροσώπηση), ενώ όλες οι άλλες αρμοδιότητες αποδίδονται στις δύο κοινότητες. Αν στην πορεία του χρόνου «αγαπηθούν» περισσότερο, τίποτε δεν θα τις εμποδίζει να έρθουν ακόμη πιο κοντά.

4. Η ποιότητα της σημερινής ελληνοκυπριακής ηγεσίας συνιστά επίσης τομή με το παρελθόν. Το 2004, ο αείμνηστος Παπαδόπουλος απέφυγε συστηματικά την ουσιαστική διαπραγμάτευση, αποδέχθηκε την υποχρεωτική επιδιαιτησία και στη συνέχεια, εν μέσω ενός πρωτοφανούς δικαστικού κλίματος, κάλεσε τον λαό να απορρίψει με δημοψήφισμα όσα εκείνος είχε επιτρέψει να προκύψουν. Με την επιμονή του στο πλαίσιο και το περιεχόμενο του κοινού ανακοινωθέντος, αντίθετα, ο Αναστασιάδης δείχνει σήμερα έτοιμος να λάβει υπόψη όλες τις εύλογες ανησυχίες που ενδέχεται να εγείρονται, ενώ είναι γνωστό πως ανήκει στους πολιτικούς που δεν κρύβονται, αλλά είναι έτοιμοι να αναλάβουν τις ευθύνες τους. Συγχρόνως, το αριστερό ΑΚΕΛ φαίνεται πως επιζητεί με ειλικρίνεια την

Τα νέα γεωπολιτικά δεδομένα της περιοχής σχεδόν «απαιτούν» να πάψει η Κύπρος να αποτελεί απλώς νησίδα προσωρινής ηρεμίας, να μετεξελιχθεί σε χώρα διαρκούς ειρήνης και σταθερότητας. Αυτό θα της επιτρέψει να καταστεί ενεργειακό κέντρο και να αναλάβει διεθνή ρόλο που υπερβαίνει κατά πολύ το μέγεθός της

ιστορική εξιλέωση για τις πολιτικές αμαρτίες του παρελθόντος.

Υπάρχουν, ωστόσο, και δύο πράγματα που δεν έχουν αλλάξει. Το ένα είναι η ευκολία με την οποία ξεσηκώνεται, σπεύδοντας να δημιουργήσει δικαστικό κλίμα, ο εομός υπερπατριωτών, γραφικών ή παρανοϊκών αναλυτών και κυρίως ιδιοτελών πολιτικών που έχτισαν τις καριέρες τους πάνω στη διαιώνιση του Κυπριακού. Ο Παπαδόπουλος junior, το σκάνδαλο της ευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας που λέγεται ΕΔΕΚ και οι Οικολόγοι δίπλα στην κυπριακή Χρυσή Αυγή – όλοι μαζί ετοιμάζονται να ξεδιπλώσουν τις σημαίες του μίσους, της υστερίας και της παραπληροφόρησης, ακόμη και με αφορμή μια απλή απόφαση εκκίνησης των συνομιλιών.

Το δεύτερο πράγμα που δεν αλλάζει είναι η ατολμία και διστακτικότητα της ελληνικής πολιτικής ηγεσίας. Παίρνοντας τη σκυτάλη από τον Καραμανλή του 2004, ο Σαμαράς του 2014 συστήνει προσοχή και ο Βενιζέλος περίπου κρύπτει. Στον δε ΣΥΡΙΖΑ φωνές που επιχειρούν να εκφράσουν μια συνεπή αριστερή στάση επαναπροσέγγισης και επανένωσης της Κύπρου δύσκολα θα ακουστούν, συνθλιβόμενες μεταξύ του διαμαρτυρόμενου εθνικισμού του Γλέζου και της ιδεοληπτικής επαναστατικότητας των Ροζ Χμερ.

Ισως, βέβαια, αυτή η απόσταση της ελληνικής πολιτικής τάξης από ό,τι συμβαίνει στην Κύπρο να συνιστά θετική εξέλιξη. Ισως πρέπει, επιτέλους, οι «έλληνες αδελφοί» να επικεντρωθούν στις δικές τους δημοτικές και περιφερειακές εκλογές και να αφήσουν τους «κυπρίους αδελφούς» να αποφασίσουν μόνοι τους για το δικό τους μέλλον.

Ο Παναγιώτης Θανάσας είναι επίκουρος καθηγητής Φιλοσοφίας στο ΑΠΘ.

ΠΡΟΒΟΛΕΙΣ

Ο Άγιος Φεβρουάριος

Αλλοι συλλέγουν έργα τέχνης και σπιρτόκουτα, εγώ συλλέγω αντισώματα. Αν μου σπκώσεις το μανίκι, το χέρι μου είναι κανονικό δειγματολόγιο. Δαμαλισμός, αναδαμαλισμός, ανεμοβλογιά, μαγουλάδες, λεπτοσπείρωση, χοντροσπείρωση, υδαρείς κενώσεις, καθόλου κενώσεις, λύσσα, χολέρα, κίτρινος πυρετός, κακός ύπνος και μαλάρια. Λογικά, μπορώ να ταξιδέψω παντού, εκτός ίσως από τον ελληνικό Φεβρουάριο.

Και μήπως δεν ήμουνα εγώ η πρώτη και η μόνη απ' όλον τον ενεργό πληθυσμό της χώρας που κάθησα να μου μπήξουν τα ληγμένα του Αβραμόπουλου; Ακόμα τό 'χω το σγρουμπούλι στο μπράτσο, ενθύμιον από το εμβόλιο της Η1Ν1, εάν θυμάστε την περίπτωση. Ολως περιέργως, τότε δεν έπαθα απολύτως τίποτα. Ούτε παρέλυσά ούτε άρχισα να μιλάω σαν το κοριτσάκι του «Εξορκιστή» ούτε ποτέ περπάτησα βουστροφονδόν όπως μας διαβεβαίωναν ότι θα το πάθουμε οι εφημερίδες. Μην βιαστείς να χαρείς γιατί όλα εδώ πληρώνονται. Εμένα που δεν με βλέπεις, όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος σίκωσα το μανίκι μου στον φαρμακοποιό και τι κατάλαβα η ανόητη; Από το κρεβάτι του πόνου απ' όπου και σας μιλώ, κλινίρης και φρουρούμενη, μετρώ γύρω μου τα θερμόμετρα, τα αποσυμφορητικά και τα μυξομάντιλα σαν συστοιχίες από πυραύλους πάτριος και κρουζ. Τι λες κι εσύ Άδωνι; Τι θα γίνει με την πάρτη μας, ημών των εμβολιασμένων; Θα τον βγάλω τον μήνα ή τζάμπα κατάντησα τζάνκι του μαζικού εμβολιασμού;

ΤΗΣ ΡΟΥΛΑΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Η1Ν1, εάν θυμάστε την περίπτωση. Ολως περιέργως, τότε δεν έπαθα απολύτως τίποτα. Ούτε παρέλυσά ούτε άρχισα να μιλάω σαν το κοριτσάκι του «Εξορκιστή» ούτε ποτέ περπάτησα βουστροφονδόν όπως μας διαβεβαίωναν ότι θα το πάθουμε οι εφημερίδες. Μην βιαστείς να χαρείς γιατί όλα εδώ πληρώνονται. Εμένα που δεν με βλέπεις, όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος σίκωσα το μανίκι μου στον φαρμακοποιό και τι κατάλαβα η ανόητη; Από το κρεβάτι του πόνου απ' όπου και σας μιλώ, κλινίρης και φρουρούμενη, μετρώ γύρω μου τα θερμόμετρα, τα αποσυμφορητικά και τα μυξομάντιλα σαν συστοιχίες από πυραύλους πάτριος και κρουζ. Τι λες κι εσύ Άδωνι; Τι θα γίνει με την πάρτη μας, ημών των εμβολιασμένων; Θα τον βγάλω τον μήνα ή τζάμπα κατάντησα τζάνκι του μαζικού εμβολιασμού;

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

Μία από τα ίδια;

Υπάρχουν μερικά αντικειμενικά δεδομένα. Οπως, για παράδειγμα, ότι ένα σημαντικό μέρος της ελληνικής κοινωνίας, που μπορεί να φτάνει και το 30%, θέλει την ένωση της Κεντροαριστεράς. Το δείχνουν πολλές δημοσκοπήσεις. Πρόκειται για πολίτες που ασφυκτιούν ανάμεσα στα πατερνημά του Σαμαρά και τους ύμνους του ΣΥΡΙΖΑ στην Μπολιβαριανή Δημοκρατία και θέλουν έναν τρίτο, σοβαρό, σύγχρονο και αξιόπιστο πόλο. Οχι για να συνεργαστεί αναγκαστικά σε κυβερνητικό επίπεδο με το ένα από τα άλλα κόμματα, αλλά για να αποτελέσει τη μαγιά για ένα ελληνικό Δημοκρατικό

ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΟΥ

κόμμα. Ολα αυτά δεν είναι θεωρίες, δεν είναι ουτοπίες, έχουν οδηγήσει ήδη σε συγκεκριμένα αποτελέσματα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η εκλογή του Καμίνη και του Μπουτάρη, οι οποίοι προηγούνται εκ νέου στις δημοσκοπήσεις.

Το ζητούμενο είναι να ξεπεραστούν οι πολιτικές σκοπιμότητες, οι παλαιοκομματικές λογικές, οι ανθρώπινες αδυναμίες

Ενα άλλο αντικειμενικό δεδομένο είναι η πρωτοβουλία μερικών δεκάδων σοβαρών ανθρώπων να μαζευτούν και να λειτουργήσουν ως μοχλός για τη δημιουργία αυτού του πόλου. Οι εκπαιδευτές τους μαζεύουν κόσμο, οι ομιλίες τους είναι εξαιρετικές, ο λόγος τους πειστικός. Οι 58 έχουν ιδέες, έχουν φαντασία και έχουν κέφι. Δεν συμφωνούν βέβαια σε όλα, κάτι τέτοιο δεν είναι απλώς αδύνατο, είναι και ανεπιθύμητο. Αλλά ο διάλογος είναι γόνιμος και παραγωγικός.

Και τότε γιατί το εγχείρημα προσκρούει σε τόσο μεγάλες δυσκολίες; Γιατί τό-

σοσ γκρίνιες, τόσα αλληλοκαρφώματα, τόσες τρικλοποδιές; Τι άλλο πρέπει να γίνει σ' αυτόν τον τόπο, διάολε, για να υποχωρήσει η καχυποψία, να παραμερίσουν οι εγωισμοί, να κάνουν πίσω οι ατομικές ατζέντες και να προχωρήσει ένα σχέδιο γρήγορα και αποτελεσματικά; Πρέπει να δούμε πρώτα μια ολοκληρωτική κατάρρευση, ώστε να εμφανιστεί στη συνέχεια ανάμεσα στα ερείπια ο Έλληνας Ρέντσι (;) και να πάρει τα πράγματα στα χέρια του;

Οι πασοκογενείς τσακώνονται με τους «βουλγαρικούς». Οι μισοί θέλουν πρώτα να επιλεγούν τα πρόσωπα, πετώντας μάλιστα κάθε τόσο κι ένα πυροτέχνημα, οι άλλοι μισοί δίνουν προτεραιότητα στο πρόγραμμα. Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι το κλίμα χάλασε όταν ο Σαμαράς και ο Βενιζέλος αιφνιδίασαν με την απόφασή τους να γίνουν οι ευρωεκλογές με

σταυρό. Άλλοι ρίχνουν την ευθύνη στη ΔΗΜΑΡ, στην ατολμία της ηγεσίας της και στις αμφιταλαντεύσεις του Ψαριανού και του Παπαδόπουλου. Ολα αυτά είναι πιθανά. Το ζητούμενο όμως δεν είναι να εντοπιστούν οι ένοχοι για μια πιθανή αποτυχία, είναι να ξεπεραστούν οι πολιτικές σκοπιμότητες, οι παλαιοκομματικές λογικές και οι ανθρώπινες αδυναμίες στο όνομα ενός κοινού και ευγενούς σκοπού.

Η ιδρυτική συνδιάσκεψη της Ελιάς, που έχει προγραμματιστεί για τις 8 και 9 Μαρτίου, είναι καταδικασμένη να πετύχει. Ο χρόνος μέχρι τότε είναι αρκετός, το ενδιαφέρον των ευρωπαίων σοσιαλδημοκρατών μεγάλο, οι προσδοκίες υψηλές. Αν οι 58 διαψεύσουν αυτές τις προσδοκίες, θα αποδείξουν ότι ήταν μία από τα ίδια. Και μια ιστορική ευκαιρία θα έχει χαθεί.